

Renkajärven suojeluyhdistys ry

renkajarvi.fi

Y-tunnus 2349 7304

**Renkajärveläiset ja
yhteistyökumppanimme**

Suojeluyhdistys hyvässä vauhdissa

Renkajärvi on yksi Kokemäenjoen vesistöön kuuluvan Vanajaveden latvajärvistä. Järvi on karu ja Suomen ympäristökeskus nosti sen ekologisen luokituksen vuonna 2019 erinomaiseksi.

Renkajärven suojeluyhdistys ry on toiminut vuodesta 2008 lähtien järven hyväksi. Yhdistys on

- toteuttanut lukuisia konkreettisia suojelutoimenpiteitä,
- vahvistanut Renkajärvi-yhteisöä, joka nyt yhdistää asukkaat ja mökkiläiset toimimaan järven parhaaksi,
- ylläpitänyt laajaa kontaktiverkoston varmistukseksi, että uusin suojelutieto ja parhaat mahdolliset resurssit ovat käytettävissä järven hyväksi ja
- vakiintunut yhdeksi keskeiseksi vesiensuojelun toimijaksi Kanta-Hämeessä.

Jatkamme aktiivista toimintaamme. Pyrimme olemaan aivan kehityksen kärjessä kokeilemalla uusia laskeutusallasratkaisuja ja suodatusmenetelmiä, joita ei ole edes vielä laajasti testattu.

Näillä sivuilla esittelemme yhdistyksemme toimintaa ja kerromme uusista suunnitelmistamme.

Suojeluterveisin,

Tuija Engbom
Renkajärven suojeluyhdistys ry:n
puheenjohtaja

Jyrkkiä rantoja

Isoja
metsäalueita

Renkajärvi

- Karu latvajärvi, syvin kohta noin 30 m
- Pieni valuma-alue, hidas veden vaihtuvuus
  - Hyvin vähän maataloutta
  - Isoja suoalueita - veden väri ruskea
  - Moottorivenerajoitus vuodesta 1983
    - Veden laatu erinomainen

Matalia rantoja

Pituus n. 10 km,
leveys 0,2-1,2km

Järven rannalla sijaitseva Vuohinien kylä oli tunnettu jo keskiajalla.

Täältä, Hämeen härkätien kupeesta, löydettiin rautakautisesta aarrekätköstä koru, joka sai nimen Luurilan (Hattulan) lintu.

Toiminnan tarkoitus ja laatu

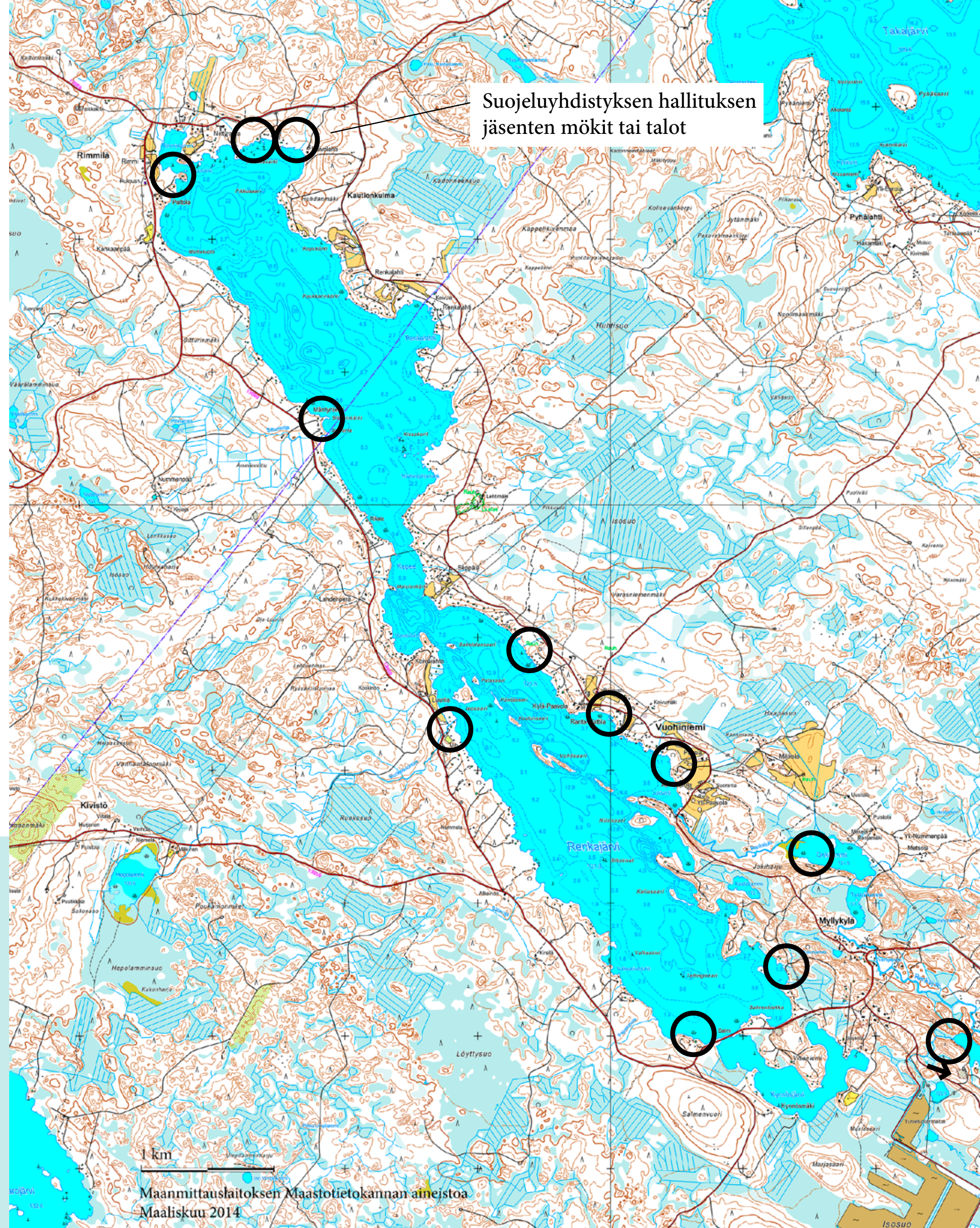
Renkajärven suojeluyhdistys ry:n tarkoituksena on edistää Kanta-Hämeessä sijaitsevien Renkajärven, Kynnösjärven ja Veittijärven ja näiden valuma-alueiden sekä Renkajoen ympäristönsuojelua. Renkajoen osalta toiminta-alue ulottuu Renkajärveltä Kuittilankoskeen asti.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys toimii itsenäisesti sekä yhdessä viranomaisten, laitosten ja muiden yhteisöjen kanssa:

- **kerää tietoja** järven ja Renkajoen tilasta ja kaikista niihin vaikuttavista tekijöistä
- **kartoittaa** järviolueeseen kohdistuvia ympäristöriskejä
- **suunnittelee ja toteuttaa** Renkajärven ja Renkajoen alueen hoito- ja kunnostustoimenpiteitä
- **ottaa kantaa** Renkajärven ja Renkajoen alueiden hankkeisiin
- **antaa suosituksia** ympäristön- ja vesiensuojelusta
- **tiedottaa** aktiivisesti toiminnastaan

Yhdistyksemme faktoja

- Perustettu 19.1.2008
- Yli 250 jäsentä – koko järvi edustettuna
- Perustamisestaan lähtien yhdistyksellä on ollut iso hallitus, jonka jäsenet ovat eri puolilta järveä, tavoitteena tehokas tiedonkulku ja laaja tuki yhdistyksen työlle
- Yksi Kanta-Hämeen aktiivisimmista suojeluyhdistyksistä, olemme mm. jo vuosia osallistuneet Vanajavesikeskuksen vesijaoston toimintaan

Mitä me teemme?

Laskeutusaltaita

Laskeutusaltaan ideana on pysäyttää maastosta ojaia pitkin tulevan veden virtaus ja mahdollistaa veden kiinto-aineiden ja samalla ravinteiden painuminen pohjaan ennen kuin virtaus jatkuu kohti järveä.

Ennen suojeluyhdistyksen perustamista Renkajärven laskevissa ojissa ei ollut yhtään laskeutusallasta. Nyt järven ympärillä on yhteensä 11 laskeutusallasta ja kaksi on rakenteilla.

Yhdistys on ollut ja haluaa jatkossakin olla konkreettisesti mukana suojelutoimenpiteiden toteuttamisessa.

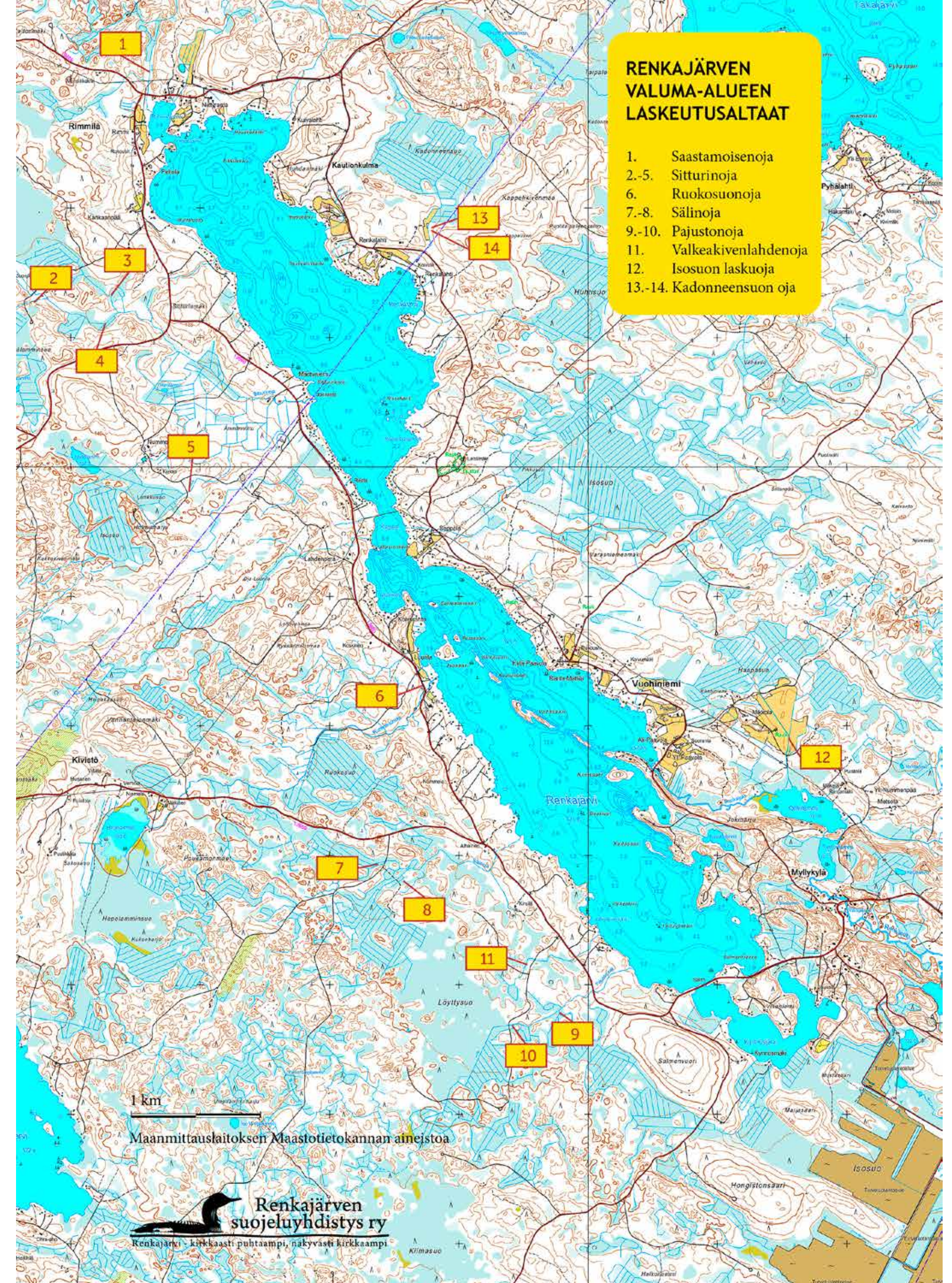
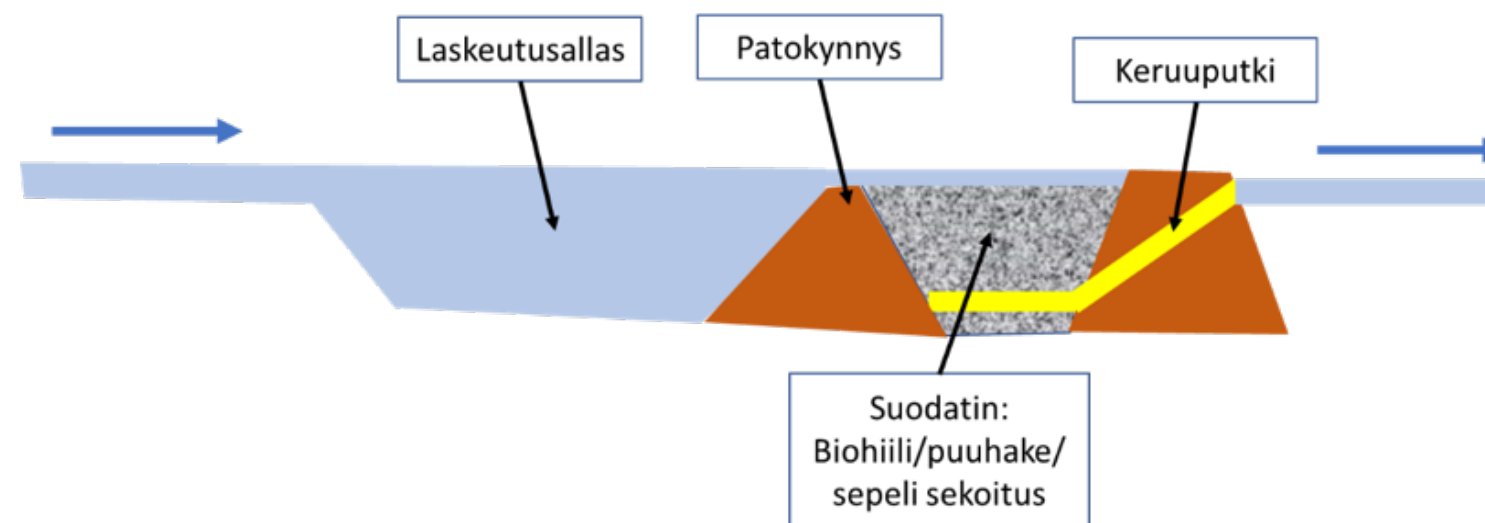
Hankimme varoja, jotta voimme olla mukana maksamassa suojelutoimenpiteiden kustannuksia ja siten nopeuttaa töiden käynnistämistä.

Teemme jatkuvasti yhteistyötä alueen ylivoimaisesti suurimman metsänomistajan, UPM:n kanssa. Yhteistyötä kuvaa mm. se, että UPM on toteuttanut kokonaan omalla kustannuksellaan kaikki ne laskeutusaltat, joita olemme ehdottaneet toteutettaviksi UPM:n maalle. Teemme myös jatkuvaa yhteistyötä MHY:n, Metsäkeskuksen ja yksityisten metsänomistajien kanssa.

Uusilla altailla uusia menetelmiä

Suomessa tutkitaan aktiivisesti esimerkiksi biohiilen ja rankojen käyttöä valumavesien suodatuksessa. Seuraamme tätä tutkimusta aktiivisesti ja pyrimme kokeilemaan uusimpia ratkaisuja.

Vuonna 2021 valmistuneessa laskeutusaltaassa käytetään biohiilisuodatusta. Rakenteilla olevissa laskeutusaltaissa tullaan kokeilemaan rankasuodatusta.

Kalojen vaellusreitti auki

Renkajoki on 24 km pitkä ja korkeuseroa kertyy 41 metriä. Joki laskee Haapajärveen.

Joessa on ollut seitsemän vaelluskalojen nousun estänyttä vanhaa luukkupatoa. Ne on nyt muutettu pohjapadoiksi siten, että vaelluskalojen nousu aina Renkajärveen asti on mahdollistunut.

Vuonna 2000 ELY-keskuksen käynnistämä patosteiden poistamisprojekti eteni hitaasti. Suojeluyhdistys päätti vuonna 2014, että se lähtee aktiivisesti tukemaan hanketta. Suurimmaksi yksittäiseksi muutostöiden hidasteeksi osoittautui valtion lupamaksu, joka on jokaisen padon osalta useita tuhansia euroja.

Suojeluyhdistys keräsi varoja lupamaksuihin vesiosakaskunnilta ja

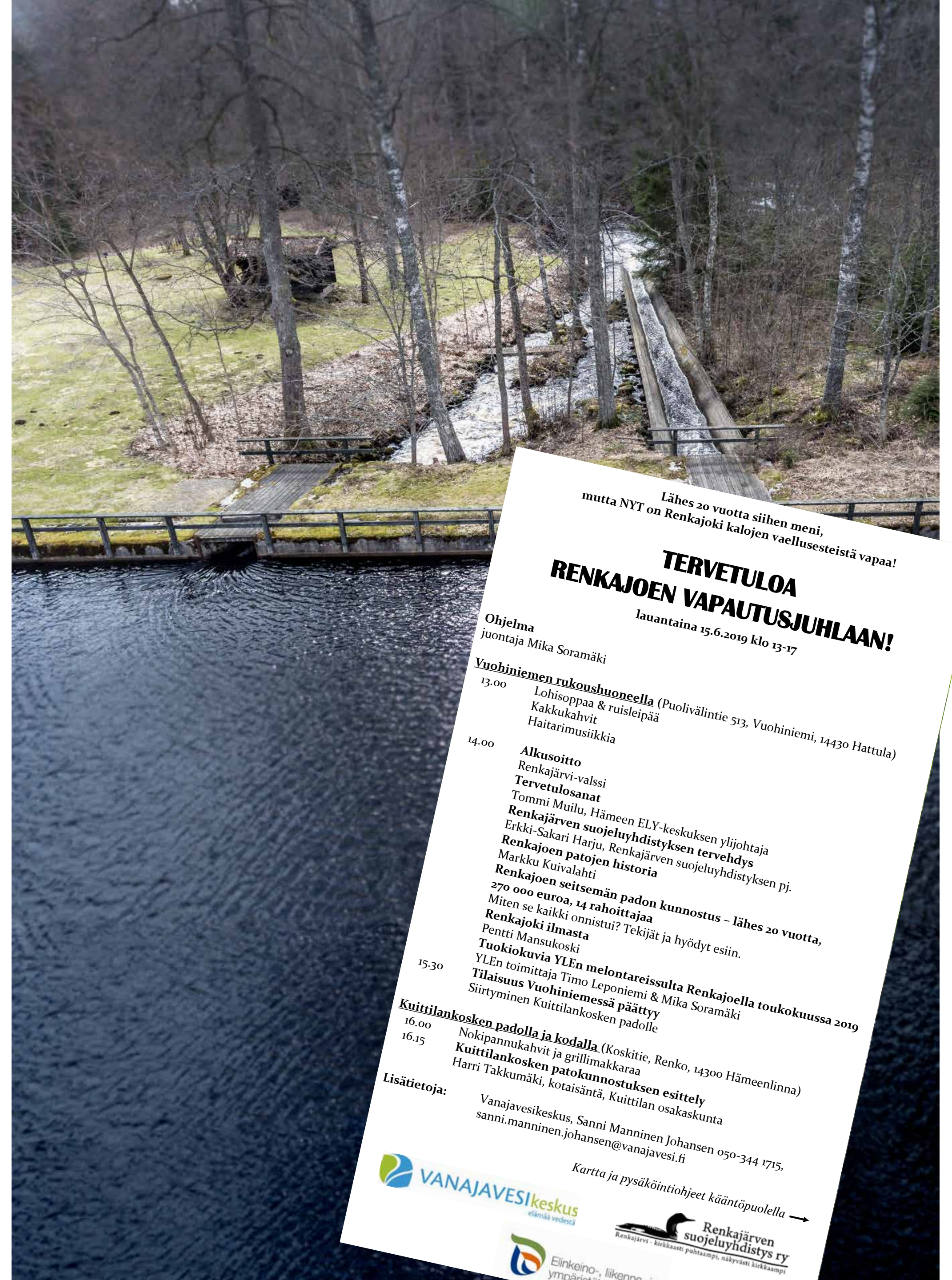
kalastusalueen toimijoilta. Yhdistys käytti myös omia varojaan muutostöiden nopeuttamiseksi.

Renkajoen patojen muutosprojekti on loistava esimerkki tehokkaasta verkostotoiminnasta: 270 000 euroa, 14 rahoittajaa, lukuisia eri toimijoita. Olemme ylpeitä, että olimme yksi koko projektia nopeuttaneista toimijoista yhdessä ELY-keskuksen, Vanajavesikeskuksen, HAMKin, WWF:n ja monen muun tahon kanssa.

Viimeinen luukkupato muutettiin pohjapadoksi keväällä 2019. Sen kunniaksi Vanajavesikeskus ja suojeluyhdistys järjestivät Renkajoen vapautusjuhlan 15.6.2019.

Kun vaellusreitti oli auki, SYKE nosti Renkajärven ekologisen luokituksen erinomaiseksi.

Suojeluyhdistyksen toteuttama video Renkajoesta ja sen padoista löytyy osoitteesta https://youtu.be/eWYcK_ivtQQ

Lähes 20 vuotta siihen meni,
mutta NYT on Renkajoki kalojen vaellusesteistä vapaa!

TERVETULOA RENKAJOEN VAPAUTUSJUHLAAN!

lauantaina 15.6.2019 klo 13-17

Ohjelma
juontaja Mika Soramäki

Vuohiniemen rukoushuoneella (Puolivälintie 513, Vuohiniemi, 14430 Hattula)

13.00 Lohisoppaa & ruisleipää
Kakkukahvit
Haitarimusiikkia

14.00 **Alkusoitto**
Renkajärvi-valssi
Tervetulosanat
Tommi Muilu, Hämeen ELY-keskuksen ylläjohtaja
Renkajärven suojeluyhdistyksen tervehdys
Erkki-Sakari Harju, Renkajärven suojeluyhdistyksen pj.
Renkajoen patojen historia
Markku Kuivalahti
Renkajoen seitsemän padon kunnostus – lähes 20 vuotta,
270 000 euroa, 14 rahoittajaa
Miten se kaikki onnistui? Tekijät ja hyödyt esiin.
Renkajoki ilmasta
Pentti Mansukoski
Tuokiokuvia YLEn melontareissulta Renkajoella toukokuussa 2019
YLEn toimittaja Timo Leponiemi & Mika Soramäki
15.30 **Tilaisuus Vuohiniemessä päättyy**
Siirtyminen Kuittilankosken padolle

16.00 **Kuittilankosken padolla ja kodalla** (Koskitie, Renko, 14300 Hämeenlinna)
Nokipannukahvit ja grillimakkaraa
16.15 **Kuittilankosken patokunnostuksen esittely**
Harri Takkumäki, kotaisäntä, Kuittilan osakaskunta

Lisätietoja:
Vanajavesikeskus, Sanni Manninen Johansen 050-344 1715,
sanni.manninen.johansen@vanajavesi.fi

Kartta ja pysäköintiohjeet kääntöpuolella →

VANAJAVESIkeskus
elämää vedestä

Renkajärven suojeluyhdistys ry
Renkajärvi - kirkkaasti puhtaampi, näkyvästi kirkkaampi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Onkilammi-Tunturilammi

Onkilammi ja Tunturilammi ovat kaksi lähes umpeenkasvanutta lampea Renkajoen alkupäässä Natura-alueella.

Suojeluyhdistys on toiminut yhdessä alueen maanomistajien kanssa näiden lampien tilan kohentamiseksi. Tavoitteena on ollut parantaa kalojen elinolosuhteita ja joen virkistyskäyttöä parantamalla veden virtaamaa.

Yhdistys on toiminut hankkeiden ja niiden rahoituksen koordinaattorina. Päävastuun kustannuksista ovat kantaneet

ELY-keskus ja maanomistajat. Onkilammin kasvustoa on niitetty ja jyrstetty useana vuonna ja syksyllä 2018 Tunturilammin halki ruopattiin vesiuoma.

Vuonna 2019 avattiin joen lasku-uomaa Onkilammiin. Kaivuumassoista tehtiin pesintäsaarekkeitä linnuille.

Ennen ruoppausta suojeluyhdistys tilasi Kanta-Hämeen lintutieteelliseltä yhdistykseltä linnustoselvityksen.

Nyt lampien tilaa seurataan ja uusia toimenpiteitä mietitään aikanaan sen mukaisesti.

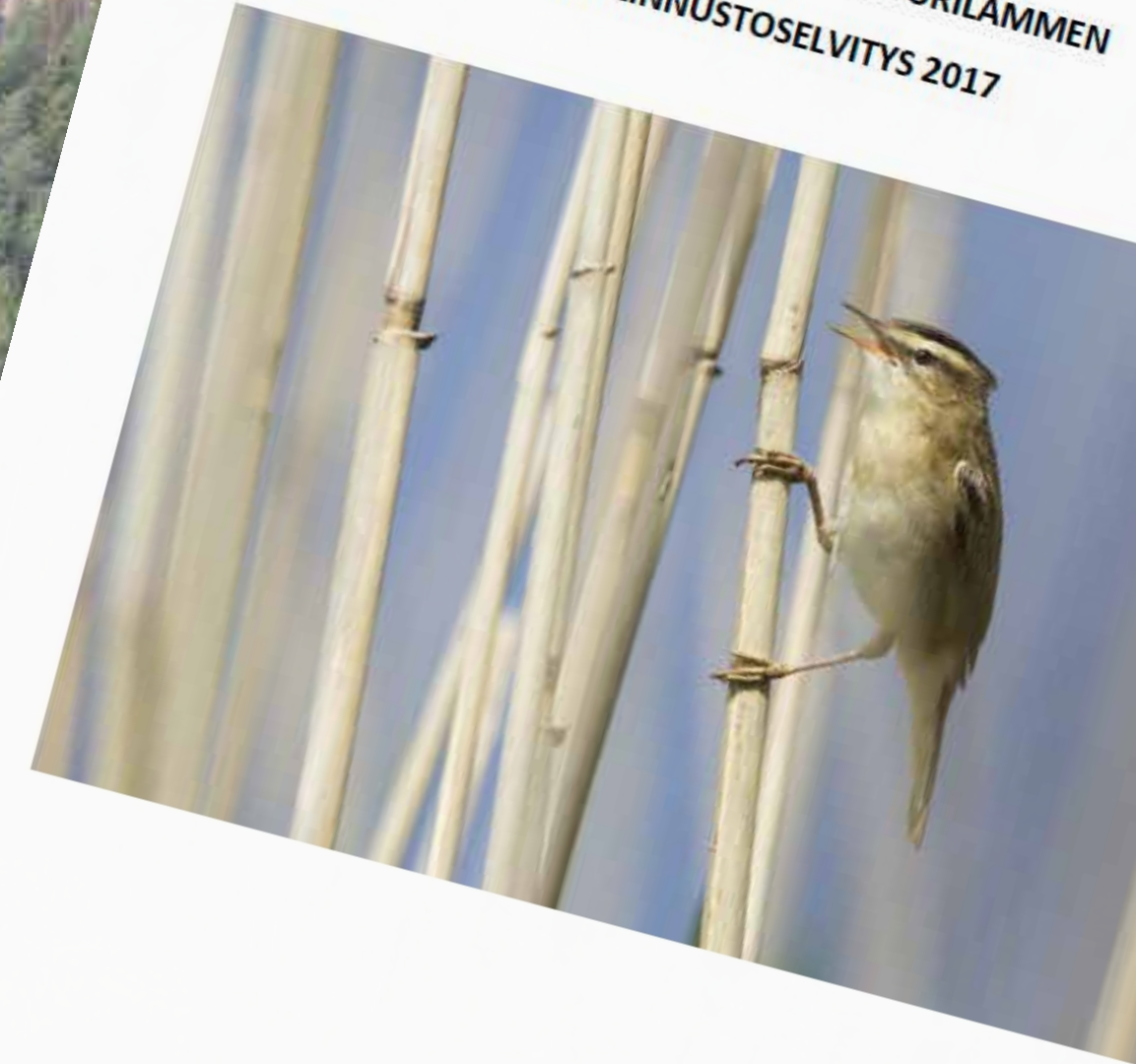
Rimminlammi

Järvemme pohjoispäässä sijaitsevan Rimminlammin ja Renkajärven välistä virtausta on pyritty tehostamaan ruoppaamalla vesiuomaa syvemmäksi vuonna 2020.

Tämä, kuten moni muukin projektimme, on toteutettu tiiviissä yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja mökkiläisten kanssa.

HATTULAN MYLLYKYLÄN TUNTURILAMMEN
PESIMÄLINNUSTOSELVITYS 2017

Tunturilammen pesimälinnustoraportti 8.9.2017
Tekijät: Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.
Ari Lehtinen
Kansikuva: Ruokokerttunen (Petri Hirva)

Mittauksia ja seuranta

Renkajärven veden laatua on mitattu 1960-luvulta asti. Järvelle on tehty myös syvyysmittaus, sedimenttimittaus sekä kalasto- ja kasvistoselvitykset. Vuonna 2010 valmistui Renkajärven hoitosuunnitelma, jossa arvioitiin järven kuormitustilannetta ja mahdollisia toimenpiteitä.

Suojeluyhdistys seuraa nyt järjestelmällisesti järven ravinne- ja happipitoisuuden kehittymistä. Mittaustulokset raportoidaan yhdistyksen nettisivuilla renkajarvi.fi.

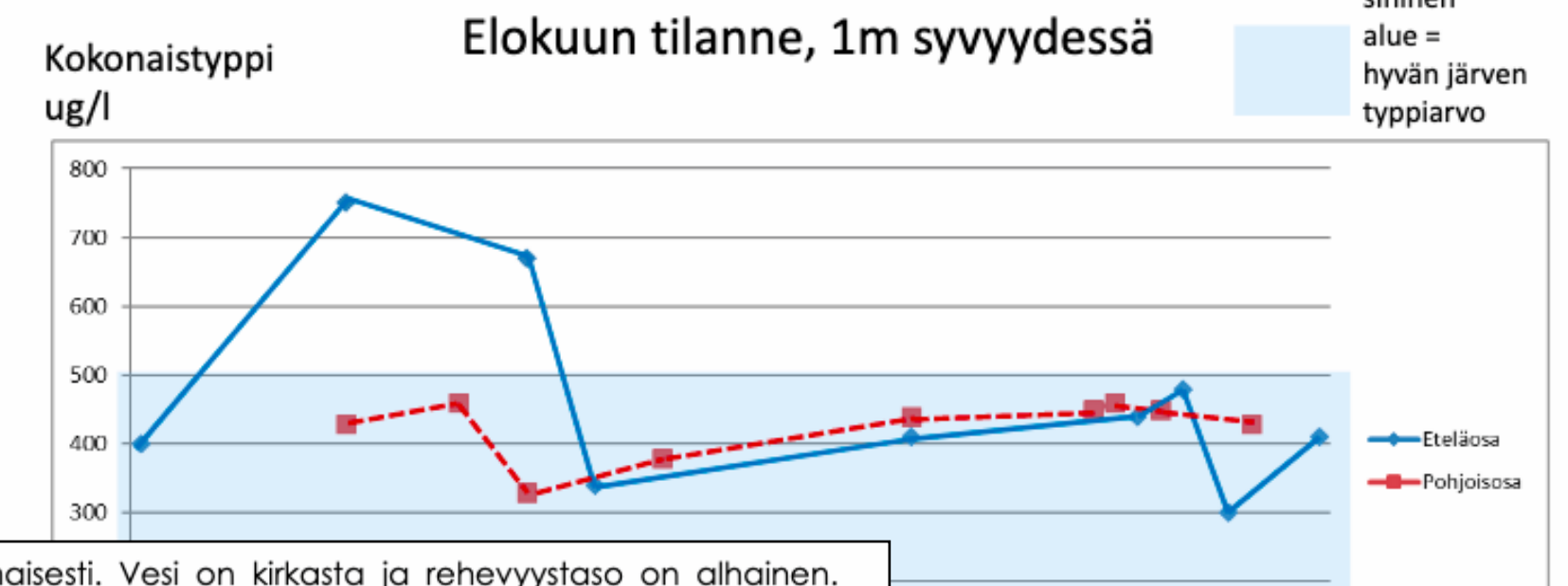
Renkajärvi on paikoitellen varsin syvä. Syvänteet ulottuvat 30 metriin. Kun järveen laskee vain muutama melko pieni laskuoja ja valuma-alue on järven kokoon nähden pieni, sen vesi vaihtuu hitaasti.

Siksi myös muutokset – odotettavissa olevat parannukset – tapahtuvat hitaasti ja yksittäisten vuosien mittaustulokset voivat poiketa toisistaan paljonkin.

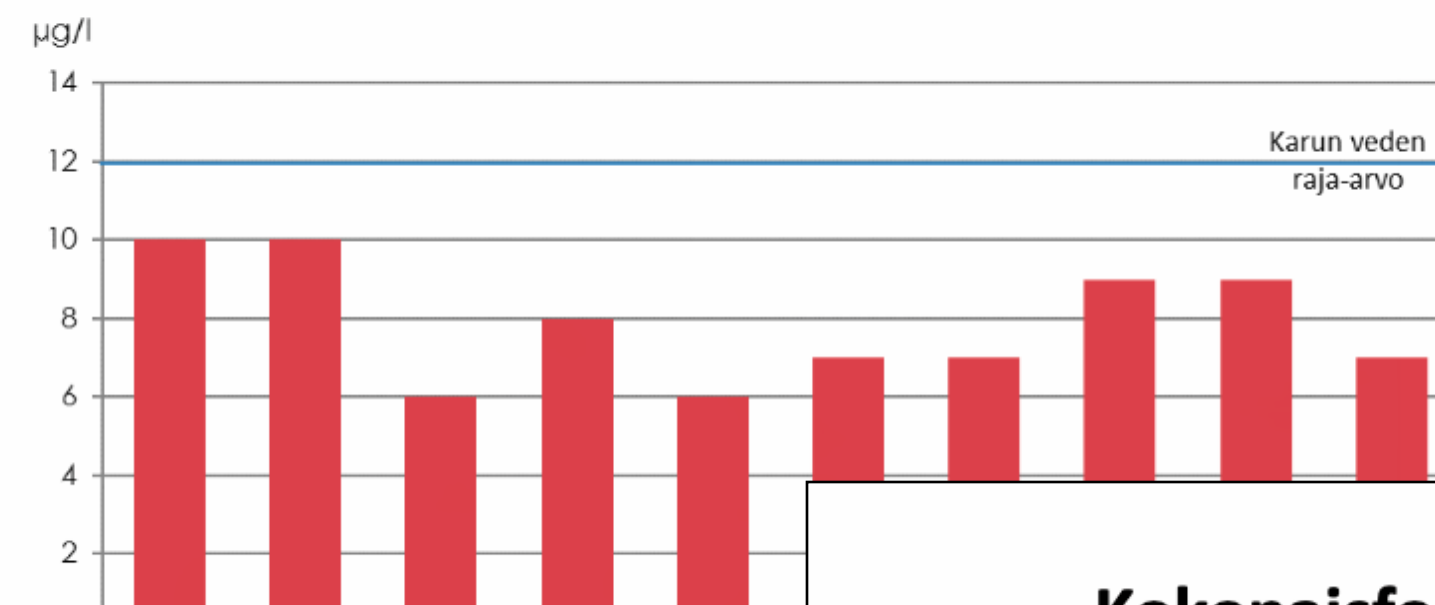
Suojeluyhdistyksen työ on pitkän matkan juoksua.

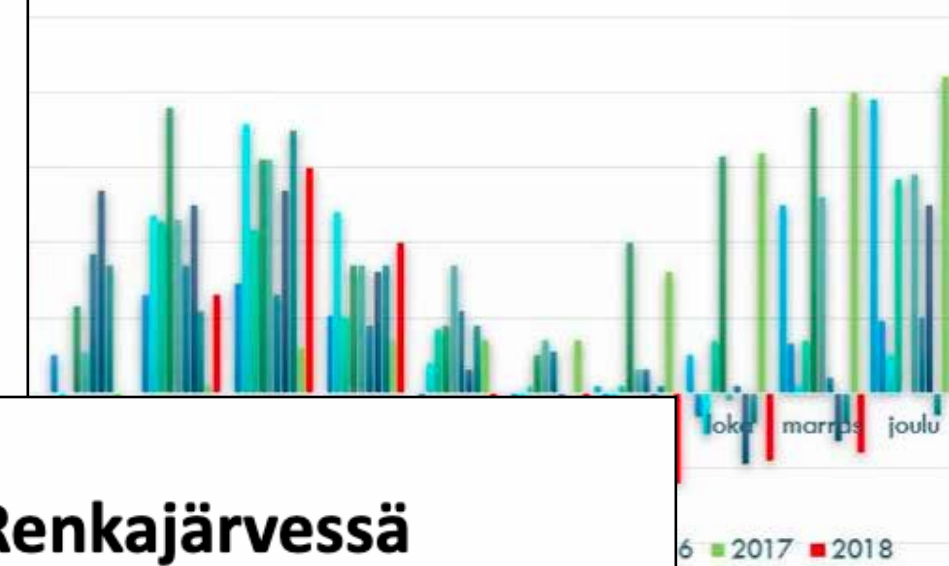
Kokonaistyyppi Renkajärnessä

Renkajärvi soveltuu virkistyskäyttöön erinomaisesti. Vesi on kirkasta ja rehevyytaso on alhainen. Järven pitkän viipymän vuoksi Renkajärvi kestää vain heikosti siihen kohdistuvaa kuormitusta ja siksi kuormitus tulisi pyrkiä minimoimaan. Vedenlaatua heikentävät lähinnä veden ruskeahko värisävy sekä pitkällä aikavälillä kohonnut humusleima.

Renkajärven pinnan korkeus. 0-taso = 121,9 metriä

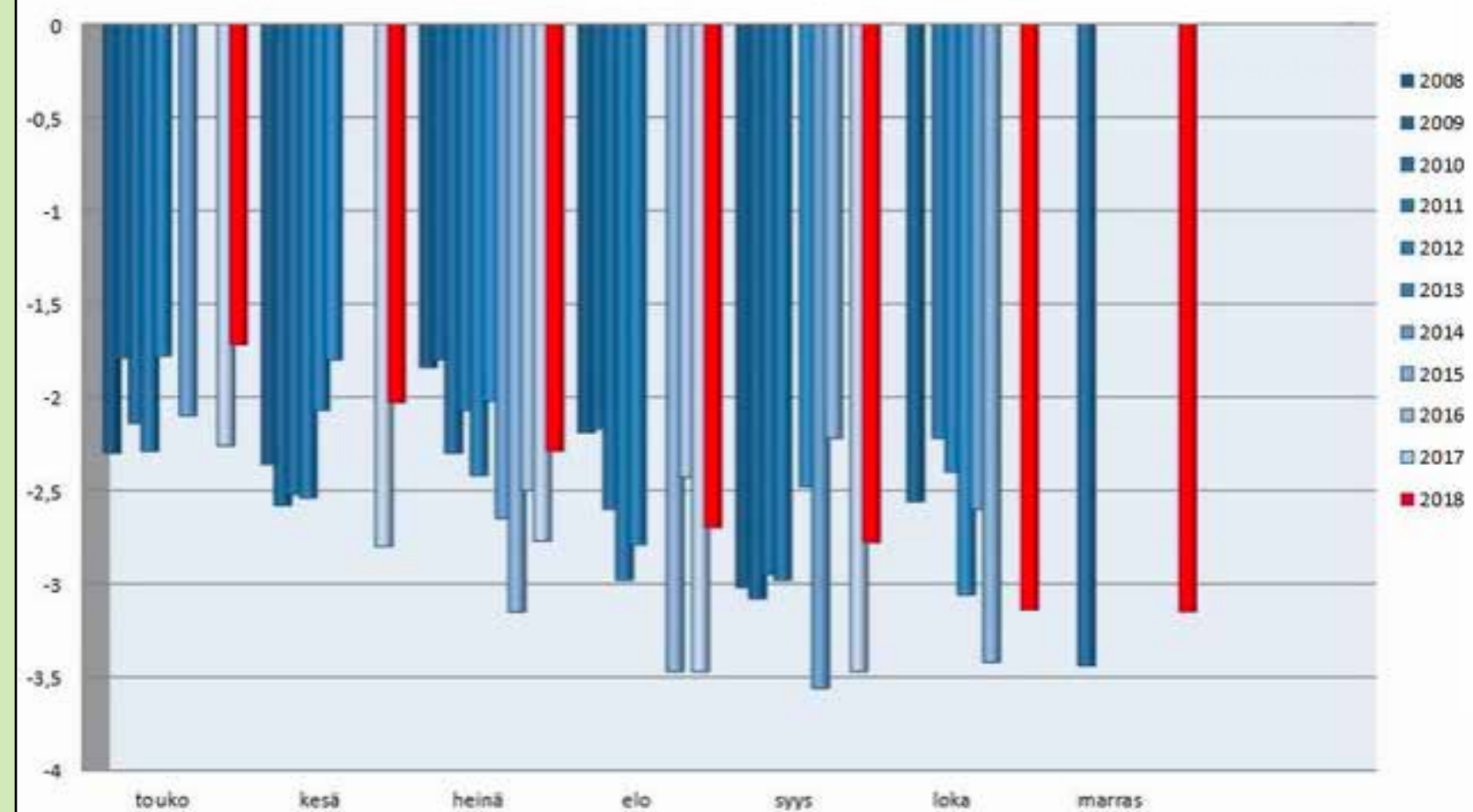

Sedimenttitutkimuksen tulokset

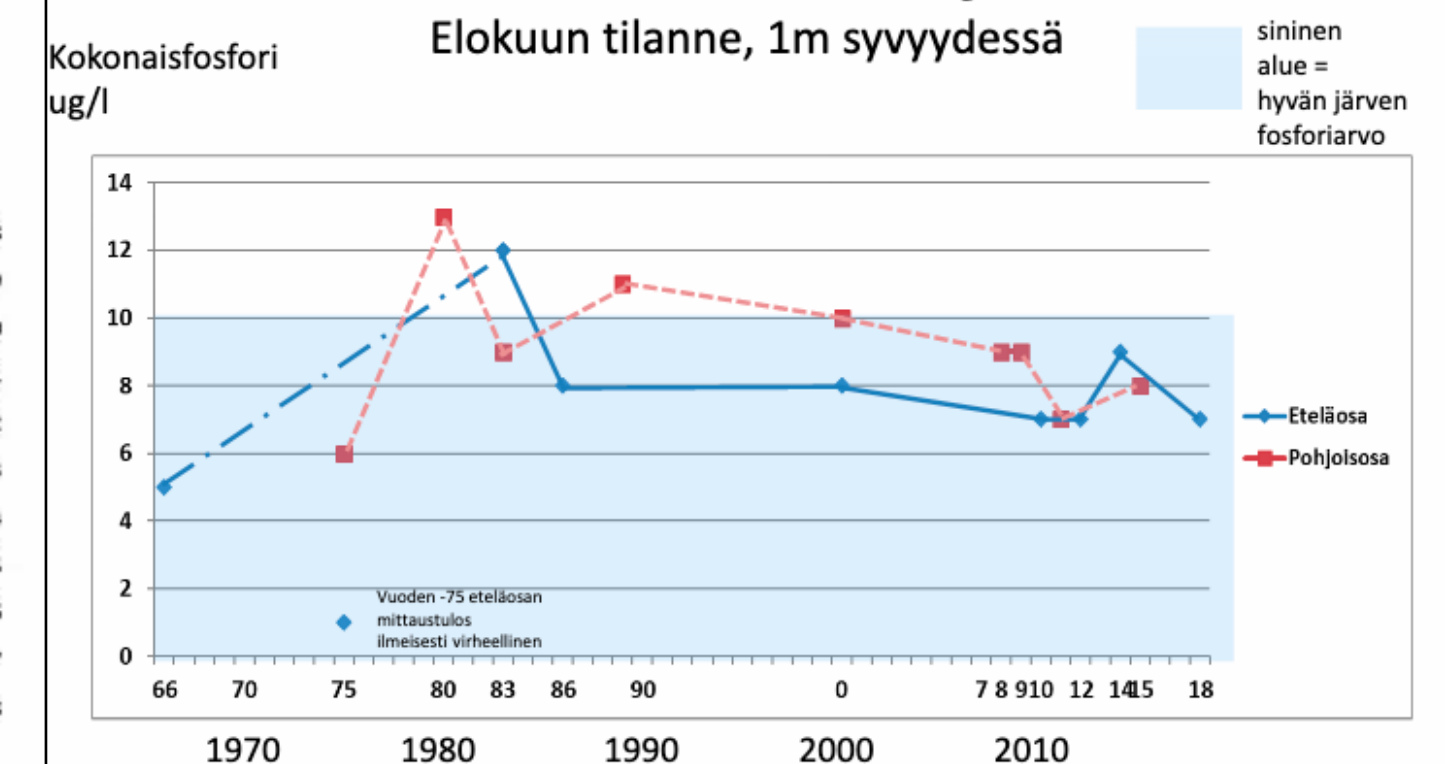
- Sedimenttinäytteiden piilevälaajiston perusteella vedenlaadussa ei ole tapahtunut selviä muutoksia viimeisen sadan vuoden aikana ja veden laatu on *hyvä*.
- Ravinteisuutta osoittava indeksi kertoo kaikkien sedimenttikerrosten kuvastavan *niukkaa* ravinteisuutta.
- MUTTA: 2000-luvun puolella rehevyyttä kuvaavien lajien osuus on kuitenkin kasvanut.

Renkajärven näkösyvyys kuukauden keskiarvoina

Niukkaravinteisen ruskeavetisen järven näkösyvyys on 0,5-5 m ja kirkasvetisen 2,5-13 m

Kokonaisfosfori Renkajärnessä

Ohjeita ja suosituksia

Jo ensimmäisenä toimintavuonnaan suojeluyhdistys laati ja julkaisi järven suojelun keskeiset ohjeet kaikille renkajärveläisille. Siitä lähtien “Renkajärveläisen parakraahvit” ovat kulkeneet mukana suojeluyhdistyksen viestinnässä. Ja ne saavat renkajärveläisiltä varauksettoman kannatuksen.

RENKAJÄRVELÄISEN PARAKRAAHVIT

- * Hoira järvees ku kaivoos
- * Lotraa likavetes puhtaaks viimesten oortninkien mukaan
- * Raapi mettääs varoe, ettei eliksiirit valu jorpakkoon
- * Anna tähtees muhia mullaks äläkä haaskaa rahaas keinosontaan
- * Pese pyykkis, mattos ja autos vähä syriässä järvestä
- * Osta mierompaa soopaa
- * Soura ittes kuntoon taikka hanki sähköne perätuupari
- * Nauti puhtosesta, koreesta ja hiliasesta Renkajärvestä!

Tiedotusta

Yhdistys tekee vuosittain oman tiedotuslehden, joka jaetaan kaikille Renkajärven ja Renkajoen yläjuoksun mökeille ja talouksille.

Yhdistyksen nettisivuilta osoitteessa renkajarvi.fi löytyvät niin uutiset, tapahtumat kuin kaikki mittaustuloksetkin.

Ajankohtaisista asioista kuten uusista hankkeista tiedotetaan myös yhdistyksen vuosikokouksissa ja tarvittaessa tiedotustilaisuuksissa.

Renkajärveläiset
Suljettu ryhmä
Toimit omana itsenäsi
Tietoja
Keskustelu
Keskustelut

Renkajärvi
Suojeluyhdistyksen tiedotuslehti
Toukokuu 2020
TERVEISIÄ TURVESUOLTA
HEPOSALMEEN SYVYYTTÄ
50 VUOTTA KALASTUSYHTEISTYÖTÄ
VIERASLAJIT KARTALLE

Kesäjuhilla nähdään!
lauantaina 27.7. kello 17
Rimmin urheilukentällä

Henkilöjäsen 10 e, yritys ja yhteisö 50 e. Samassa perhekunta 30 e. Perhekunnan maksulla voi ilmoittautua myös perheenjäseninä. Lisätietoja liittymis- ja maksuohjeet nettisivuilta! www.renkajarvi.fi

Renkajärvi-kalenteri tulee taas!
Myynnissä kesäjuhilla lauantaina

Renkajärven oma seinäkalenteri!
Kalenterin voit tilata m

Yhteisöllisyyttä

Yhdistys on julkaissut ainutlaatuisen Renkajärvi-kalenterinsa vuodesta 2009 lähtien. Kalenteria edeltää valokuvauskilpailu, johon kerätään parhaita valokuvia Renkajärveltä. Kalenteri kuvitetaan kokonaan tämän valokuvauskilpailun kuvilla. Kalenterin myynti on ollut yksi yhdistyksen keskeisistä varainhankintakeinoista.

Suojeluyhdistyksen kesäjuhliin on osallistunut vuosittain noin 150 henkeä ja siitä on tullut iloinen tapahtuma, jossa järven ympäristön asukkaat ja mökkiläiset tapaavat toisensa ja vaihtavat kuulumisia juhlien ohjelman lomassa.

Järjestämme myös erilaisia konsertteja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vuohiniemen rukoushuone, jonka suojeluyhdistys hankki itselleen, soveltuu hyvin näihin konsertteihin.

Meillä on siten “oma tupa”, josta on tullut myös tukikohta Vuohiniemen kylän aktiviteeteille.

Facebook-ryhmässä¹ “Renkajärveläiset” on tätä kirjoitettaessa 580 jäsentä. Ryhmässä mm. kysellään vinkkejä paikallisista osajista, tiedustellaan jäätilannetta ja välitetään kuvia kauniista järvestä.

Alueen ihmiset ovat tutustuneet toisiinsa aiempaa paremmin niin yhdistyksen tilaisuuksissa kuin myös tiedotuskanaviemme kautta. Suojeluyhdistys yhdistää järven rantojen asukkaita ja mökkiläisiä – järvi on yhteinen ja kaikille tärkeä.

Yhteisöllisyys ja yhteinen halu pitää järvi hyvässä kunnossa on mielestämme parasta mahdollista suojelutyötä. Järvemme on herkkä ja tarvitsemme kaikki mukaan sen suojeluun. Ja työmme on ollut tuloksellista: me olemme saaneet kaikki mukaan!

¹ Facebook-ryhmä ei ole yhdistyksen ylläpitämä, mutta toimii yhdistyksen äänenkannattajana ja siten yhdistyksen viestintäkänävänä.

Yhdistyksemme tavoitteena on kehittää Renkajärvi-Renkajoki -alueesta ekologisesti kestävä ympäristö, jossa vesien puhtaus, luontaisen kalakunnan ja muun eliöstön kehittyminen ja samalla jokireitin tarjoama vaellusmahdollisuus yhdistyvät tavalla, joka tarjoaa nautintoa sekä ihmisille että luonnolle. Haluamme varmistaa, että Renkajärven vesialueen ekologinen tila säilyy erinomaisena ja parantuu edelleen.

Haluamme myös olla osa laajempaa vesiensuojelutyötä ja esimerkiksi testata uusia laskeutusallasratkaisuja ja suodatusmenetelmiä järveen tulevien valumavesien puhdistamiseksi. Haluamme olla edelläkävijä ja myös esimerkki hyvin toimivasta järvien suojelutyöstä.

Ystävällisin terveisin,

**Renkajärven
suojeluyhdistys ry**

Renkajärvi - kirkkaasti puhtaampi, näkyvästi kirkkaampi

www.renkajarvi.fi

Yhteenvedon kokosi ja
toteutti Pentti Mansukoski